

του Παναγιώτη Παπασαματίου
Για το νέο Ειδικό Χωροταξικό των ΑΠΕ

16 06 2026 | 07:33

Στην επικαιρότητα του αιολικού κλάδου κυριαρχεί το νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο των ΑΠΕ που βρίσκεται υπό δημόσια διαβούλευση (τέλος Μαΐου 2026). Το εύρος των a-priori περιορισμών για νέα αιολικά πάρκα που περιέχει, το καθιστούν ένα κείμενο που θα καθορίσει αποφασιστικά το μέλλον και την ανταγωνιστικότητα του κλάδου για την επόμενη δεκαετία. Από τους πιο προβληματικούς περιορισμούς φαίνονται αυτοί που θεσπίζουν ως οριζόντιες ζώνες αποκλεισμού τις ακόλουθες περιοχές:

- Περιοχές με υψόμετρο πάνω από 1.200 μέτρα (άρ. 5, παρ. 1.9). Όμως το αιολικό δυναμικό στην ηπειρωτική Ελλάδα εντοπίζεται αποδεδειγμένα κυρίως στην ορεινή χώρα.
- Νησιά με έκταση μικρότερη από 300 τ.χλμ. (άρ. 5, παρ. 1.10). Αν ληφθεί υπόψη και το ΕΧΠ Τουρισμού, τότε από τα χιλιάδες νησιά, νησίδες και βραχονησίδες της πατρίδας μας απομένουν μόνο 11 νησιά (και οι Κρήτη και Εύβοια), όπου θα μπορεί να εξεταστούν νέα αιολικά πάρκα.
- Περιοχές που καθορίζονται ως ζώνη αποκλεισμού από τις εγκεκριμένες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ). Στην πράξη, αυτές είναι η συντριπτική πλειοψηφία των περιοχών Natura, περιλαμβανομένων των ΖΕΠ (άρ. 5, παρ. 1.6 και παρ. 2). Η τεχνητή αναβάθμιση των εγκεκριμένων ΕΠΜ σε κανονιστικά κείμενα πριν την έκδοση των οικείων ΠΔ, είναι αντίθετη στη νομοθεσία και θα αποβεί τελικά σε βάρος της προστασίας της φύσης.
- Ολόκληρη την έκταση των πρώην Καποδιστριακών Δήμων (δηλ. των σημερινών Δημοτικών Ενοτήτων) όταν το μεσοσταθμικό αιολικό δυναμικό στο σύνολο της έκτασής τους είναι κάτω από 4 m/sec (άρ. 4, παρ. 3.1). Δηλαδή, αν υπάρχει μια περιοχή με πλούσιο αιολικό δυναμικό που πληροί τα υπόλοιπα κριτήρια του χωροταξικού, και πάλι σε αυτή θα απαγορεύεται να εξεταστεί η εγκατάσταση αιολικού πάρκου επειδή στις άλλες περιοχές της ίδιας δημοτικής ενότητας δεν φυσάει.
- Περιοχές που ορίζονται ως ζώνη αποκλεισμού από άλλες αποσπασματικές πρωτοβουλίες όπως είναι τα λεγόμενα «απάτητα βουνά» (άρ. 5, παρ. 8).

Όλες αυτές συνιστούν ζώνες αποκλεισμού και για τα συνοδά έργα. Έτσι, για παράδειγμα, όταν αναπτυχθούν Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα εκεί που επιτρέπει το ΕΧΠ, ο ΑΔΜΗΕ δεν θα μπορεί να εγκαταστήσει χερσαίο κεντρικό υποσταθμό για τη σύνδεσή τους στη γειτονική βραχονησίδα ή το γειτονικό νησί αν είναι μικρότερο των 300 τ.χλμ. και θα πρέπει να κατασκευαστεί θαλάσσιος υποσταθμός με πολλαπλάσιο κόστος.

Σε αντίθεση με όλα τα ανωτέρω, η ευρωπαϊκή νομοθεσία επιβάλλει τη στάθμιση των ωφελημάτων που προσφέρει ένα προτεινόμενο έργο, σε σχέση με τις εκτιμώμενες επιπτώσεις του. Αντί για αυτό, **το υπό διαβούλευση ΕΧΠ απαγορεύει a priori αυτή τη στάθμιση σε πάνω από το 61% της επικράτειας**, επιβάλλοντας υπερβολικούς, οριζόντιους περιορισμούς. Έτσι, **είναι βέβαιο ότι θα ακυρωθούν χωρίς αξιολόγηση και άριστα έργα, που εάν αξιολογούνταν θα προκρίνονταν.**

Περαιτέρω, η ευρωπαϊκή νομοθεσία θεωρεί ότι τα έργα ΑΠΕ πρέπει, υπό προϋποθέσεις που καθορίζει, να λαμβάνουν προτεραιότητα κατά την στάθμισή τους σε σχέση με άλλα νομικά αγαθά. Προβλέπει επίσης ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να μην εφαρμόσει την αρχή αυτή σε ορισμένες περιοχές της επικράτειας του μόνο όταν υπάρχουν ειδικές περιστάσεις, ύστερα από τεκμηρίωσή τους και κατόπιν ενημέρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. **Το ΕΧΠ που παρουσιάστηκε, με τους οριζόντιους αποκλεισμούς που περιέχει, παραβιάζει κατά τη γνώμη μας, αυτή τη νομοθεσία.**

Όλα αυτά θα έχουν **συνέπειες στο κόστος της ενέργειας. Το ΕΧΠ και η ΣΜΠΕ δεν τις ποσοτικοποιούν.** Θα ήταν καλό, έστω και τώρα, να υπολογιστεί πόση είναι κάθε έτος η απώλεια αξίας για την εθνική οικονομία από κάθε έναν από τους οριζόντιους αποκλεισμούς που εισάγονται. Για παράδειγμα, όπως αναφέρθηκε το μέσο αιολικό δυναμικό στις περιοχές πάνω από 1.200 μέτρα της ηπειρωτικής Ελλάδας και στα νησιά του Αιγαίου είναι πολύ ανώτερο από τις περιοχές κάτω από τα 1.200 μέτρα που απομένουν για νέα αιολικά πάρκα. Πόση ενέργεια χάνουμε κάθε χρόνο και ποια η αξία της εάν 1 GW νέων αιολικών που θα γινόταν σε αυτές τις καλές περιοχές που αποκλείονται, γίνει τελικά στις χειρότερες που απομένουν; Πόσο φυσικό αέριο χρειάζεται να εισάγουμε κάθε χρόνο για να καλύψουμε αυτό το έλλειμα; Ποια η επίπτωση αυτού του ελλείματος στους λογαριασμούς των καταναλωτών; Ποια η προκαλούμενη μείωση των θεσπισμένων ανταποδοτικών τελών υπέρ των τοπικών κοινωνιών;

Συνέπειες θα υπάρξουν και στην **ενεργειακή ανεξαρτησία και ασφάλεια**. Το προτεινόμενο ΕΧΠ περιορίζει ατεκμηρίωτα την αξιοποίηση ενός από τους βέβαιους εγχώριους πόρους που διαθέτουμε: της αιολικής ενέργειας. Ούτε, αυτή η επίπτωση έχει ποσοτικοποιηθεί. Για παράδειγμα, τι θα σημαίνει για την ασφάλεια το προκαλούμενο έλλειμα αιολικής παραγωγής κατά την επόμενη κρίση που θα προκληθεί από τα ορυκτά καύσιμα;

Τέλος, δεν έχουν ποσοτικοποιηθεί οι **συνέπειες στην κλιματική πολιτική**. Το 2025 η Ελλάδα εξέπεμψε 55% περισσότερο CO₂ από τον τομέα ηλεκτροπαραγωγής σε σχέση με το στόχο. Πόσο θα αυξηθεί αυτή η υστέρηση εξαιτίας του προτεινόμενου ΕΧΠ;

Αντιλαμβανόμαστε ότι η ισορροπία που καλείται να επιτύχει το ΕΧΠ είναι δύσκολη. Όμως **για να προσεγγιστεί ορθότερα το ζητούμενο, απαιτούνται ποσοτικά δεδομένα**. Η ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων που προτείνουμε ίσως οδηγήσει σε μερική θεραπεία κάποιων από τα προβλήματα του νέου ΕΧΠ. Αναλόγως, πρέπει να αξιοποιηθούν επιτέλους **τα ποσοτικά πρωτογενή δεδομένα που έχουν συλλεγεί τις τελευταίες δεκαετίες για τις πραγματικές επιπτώσεις των εν λειτουργία έργων στα πουλιά και γενικά τη βιοποικιλότητα, και τις προστατευόμενες περιοχές.**

Η συζήτηση με βάση πραγματικά δεδομένα θα βοηθήσει και το δημόσιο διάλογο. Θα μειώσει την τοξικότητα, τα fake news και τις κραυγές που θολώνουν την πραγματικότητα και αλλοιώνουν την εικόνα για τις πραγματικές δυναμικές και στάσεις της κοινωνίας.

Πέραν αυτών, το κείμενο που τέθηκε σε διαβούλευση περιέχει αρκετά, πιο τεχνικά, σημεία που χρειάζονται αποσαφήνιση, εξειδίκευση, άρση αμφισημιών με στόχο να μην δημιουργούν προβλήματα εφαρμογής και ερμηνείας.

Ο κ. Παναγιώτης Γ. Παπασταματίου είναι Γενικός Διευθυντής ΕΛΕΤΑΕΝ

Το άρθρο περιλαμβάνεται στον υπό έκδοση τόμο GREEK ENERGY 2026 που ετοίμασε για 15η συνεχή χρονιά η ομάδα του energypress